

I

(Rezolucije, preporuke i mišljenja)

PREPORUKE

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE

PREPORUKA VIJEĆA

od 24. studenoga 2020.

o strukovnom obrazovanju i osposobljavanju (SOO) za održivu konkurentnost, socijalnu pravednost i otpornost

(2020/C 417/01)

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegove članke 166. i 165.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

budući da:

- (1) U Povelji Europske unije o temeljnim pravima ⁽¹⁾ priznaje se temeljno pravo na obrazovanje i na pristup strukovnom i trajnom osposobljavanju, dok se u skladu s UN-ovim ciljevima održivog razvoja do 2030. želi postići jednak pristup svih žena i muškaraca pristupačnom i kvalitetnom tehničkom, strukovnom i tercijarnom obrazovanju, uključujući visoko obrazovanje, te znatno povećati broj mladih i odraslih osoba koje posjeduju vještine, uključujući tehničke i strukovne vještine, relevantne za zapošljavanje, dostojanstvena radna mjesta i poduzetništvo.
- (2) U europskom stupu socijalnih prava ⁽²⁾, proglašenom 17. studenoga 2017., utvrđen je niz načela kojima se podupire pravedno i dobro funkcioniranje tržišta rada i sustava socijalne skrbi, uključujući 1. načelo o pravu na kvalitetno i uključivo obrazovanje, osposobljavanje i cjeloživotno učenje te 4. načelo o aktivnoj potpori zapošljavanju.
- (3) Visokokvalitetnim i inovativnim sustavima strukovnog obrazovanja i osposobljavanja ljudima se pružaju vještine za rad i osobni razvoj te građanske vještine, koje im pomažu da se prilagode i ostvare dvostruku digitalnu i zelenu tranziciju te da se nose s izvanrednim situacijama i gospodarskim šokovima, istodobno podupirući gospodarski rast i socijalnu koheziju. Na taj im se način pružaju vještine koje će im pomoći u pronalasku ili otvaranju radnih mjesta za kojima postoji potražnja na tržištu rada.
- (4) Učinkovite politike u području strukovnog obrazovanja i osposobljavanja važne su kako bi se postigao cilj promicanja kvalificirane, osposobljene i prilagodljive radne snage i tržišta rada koja mogu odgovoriti na gospodarske promjene, kako je utvrđeno u članku 145. UFEU-a.

⁽¹⁾ SL C 326, 26.10.2012., str. 391.

⁽²⁾ Dok. 13129/17.

- (5) Komunikacija Komisije pod naslovom „Europski zeleni plan” ⁽³⁾ nova je europska strategija rasta, čiji je cilj preobraziti gospodarstvo i društvo te ih usmjeriti na održiviji put. Škole, ustanove za osposobljavanje i visoka učilišta pogodni su za rad s učenicima, roditeljima, poduzećima i širom zajednicom na promjenama koje su potrebne za uspješnu tranziciju. Proaktivno usavršavanje i usvajanje novih vještina nužni su kako bi se iskoristile prednosti zelene tranzicije.
- (6) U komunikaciji Komisije pod naslovom „Jaka socijalna Europa za pravednu tranziciju” ⁽⁴⁾ istaknuta je potreba da vještine, zapošljivost i ljudski kapital zauzmu središnje mjesto putem Programa vještina za Europu za održivu konkurentnost, socijalnu pravednost i otpornost ⁽⁵⁾, uz koji će se izraditi prijedlog preporuke Vijeća o strukovnom obrazovanju i osposobljavanju. Također se najavljuje daljnji rad na europskom prostoru obrazovanja te novi okvir za suradnju s državama članicama u području obrazovanja i osposobljavanja.
- (7) U komunikaciji Komisije pod naslovom „Nova industrijska strategija za Europu” ⁽⁶⁾ poziva se na odlučno djelovanje kako bi cjeloživotno učenje postalo stvarnost za sve te kako bi se osiguralo da obrazovanje i osposobljavanje drže korak i doprinose ostvarivanju dvostruke tranzicije. Poziva se i na to da sustavi visokog obrazovanja te strukovnog obrazovanja i osposobljavanja osiguraju više znanstvenika, inženjera i tehničara za tržište rada. U novom akcijskom planu za kružno gospodarstvo ⁽⁷⁾ i Strategiji EU-a za bioraznolikost do 2030. ⁽⁸⁾ naglašava se ključna uloga vještina u prelasku na zeleno i čisto gospodarstvo.
- (8) U komunikaciji Komisije pod naslovom „Strategija za MSP-ove za održivu i digitalnu Europu” ⁽⁹⁾ naglašava se da je dostupnost kvalificiranog osoblja ili iskusnih rukovoditelja postala najvažniji problem za četvrtinu mikropoduzeća te malih i srednjih poduzeća u EU-u te da je nedostatak kvalificiranih zaposlenika najvažnija prepreka novim ulaganjima diljem EU-a. Strukovno obrazovanje i osposobljavanje od posebne je važnosti za mala i srednja poduzeća kako bi se osiguralo da njihova radna snaga posjeduje potrebne vještine.
- (9) U Komunikaciji Komisije o Uniji ravnopravnosti: U Strategiji za rodnu ravnopravnost 2020. – 2025. ⁽¹⁰⁾ naglašava se važnost strukovnog obrazovanja i osposobljavanja za žene i muškarce kako bi se osigurala rodna ravnoteža u profesijama u kojima tradicionalno prevladavaju muškarci ili žene radi rješavanja pitanja rodni stereotipa.
- (10) U Komunikaciji Komisije o proračunu EU-a kojom se podupire provedba europskog plana oporavka ⁽¹¹⁾ utvrđen je ambiciozan i sveobuhvatan plan za europski oporavak, koji se temelji na izvanrednom europskom instrumentu za oporavak („Next Generation EU”) i ojačanom višegodišnjem financijskom okviru za razdoblje 2021. – 2027. Plan se temelji na solidarnosti i pravednosti te je duboko ukorijenjen u zajedničkim načelima i vrijednostima Unije. Njime se utvrđuje kako dati zamah europskom gospodarstvu, potaknuti zelenu i digitalnu tranziciju te učiniti gospodarstvo pravednijim, otpornijim i održivijim za buduće generacije.
- (11) Garancijom za mlade ⁽¹²⁾ od 2013. mladima se pomaže da uđu na tržište rada nudeći im kvalitetan posao, nastavak obrazovanja, naukovanje ili pripravništvo u roku od četiri mjeseca od trenutka napuštanja školovanja ili početka nezaposlenosti. Strukovno obrazovanje i osposobljavanje pokazalo se učinkovitim u olakšavanju prelaska na tržište rada mladima koji su izloženi riziku od isključenosti. Atraktivno strukovno obrazovanje i osposobljavanje, osobito naukovanje, koje je relevantno za tržište rada, ubuduće može u okviru Garancije za mlade imati još veću ulogu u sprečavanju nezaposlenosti mladih i njihovoj pripremi za buduće prilike na tržištu rada, posebno u okviru zelene i digitalne tranzicije.
- (12) Cilj je Komisijina Prijedloga uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o Europskom socijalnom fondu plus (ESF+) osigurati veću relevantnost sustava obrazovanja i osposobljavanja za tržište rada te jednak pristup prilikama za cjeloživotno učenje za sve putem usavršavanja i prekvalifikacije.

⁽³⁾ COM(2019) 640 final.

⁽⁴⁾ COM(2020) 14 final.

⁽⁵⁾ COM(2020) 274 final.

⁽⁶⁾ COM(2020) 102 final.

⁽⁷⁾ COM(2020) 98 final.

⁽⁸⁾ COM(2020) 380 final.

⁽⁹⁾ COM(2020) 103 final.

⁽¹⁰⁾ COM(2020) 152 final.

⁽¹¹⁾ COM(2020) 442 final.

⁽¹²⁾ Preporuka Vijeća od 22. travnja 2013. o uspostavi Garancije za mlade (SL C 120, 26.4.2013., str. 1.)

- (13) U Komisijinu Prijedlogu uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavi programa „Erasmus“: programa Unije za obrazovanje, osposobljavanje, mlade i sport te o stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 1288/2013 predviđa se sljedeće: integriranu narav programa za razdoblje 2014. – 2020. kojim se obuhvaća učenje u svim kontekstima – formalnom, neformalnom i informalnom te u svim fazama života – trebalo bi zadržati radi poticanja fleksibilnih načina učenja kojima se pojedincima omogućuje razvoj kompetencija potrebnih za suočavanje s izazovima 21. stoljeća.
- (14) Ova se Preporuka temelji na nizu inicijativa u području obrazovanja, osposobljavanja i vještina razvijenih na europskoj razini, kako je sažeto prikazano u Prilogu I., te će doprinijeti Programu vještina za Europu za održivu konkurentnost, socijalnu pravednost i otpornost, ažuriranom Akcijskom planu za digitalno obrazovanje, europskom prostoru obrazovanja i strateškom okviru za europsku suradnju u području obrazovanja i osposobljavanja.
- (15) Svrha je ove Preporuke ispuniti cilj europskog prostora obrazovanja, odnosno razviti istinski europski prostor za učenje u kojem granice ne ometaju visokokvalitetno i uključivo obrazovanje i osposobljavanje, a kojime se nastoje ukloniti prepreke priznavanju kvalifikacija u visokom i srednjoškolskom strukovnom obrazovanju i razdoblja učenja u inozemstvu, kao i rad na jednostavnijem prekograničnom vrednovanju ishoda osposobljavanja i cjeloživotnog učenja.
- (16) Polazeći od prioriteta pojačane europske suradnje u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju (Kopenhaški proces), donesenih u obliku Rezolucije Vijeća od 19. prosinca 2002. ⁽¹³⁾, visokokvalitetno i fleksibilno strukovno obrazovanje i osposobljavanje te transnacionalna mobilnost i dalje su u središtu globalne vizije za modernizaciju strukovnog obrazovanja i osposobljavanja koju su 2010. u Izjavi iz Brugesu utvrdili nadležni ministri.
- (17) U zaključcima iz Rige od 22. lipnja 2015. ministri nadležni za strukovno obrazovanje i osposobljavanje usuglasili su se o nizu prioriteta kojima se podupire ostvarivanje te vizije, a koji su uključeni u Zajedničko izvješće Vijeća i Komisije za 2015. godinu o provedbi strateškog okvira za europsku suradnju u području obrazovanja i osposobljavanja (ET 2020.) ⁽¹⁴⁾ te u Novi program vještina za Europu iz 2016. ⁽¹⁵⁾, čime je politika Unije u području strukovnog obrazovanja i osposobljavanja dobila dodatan snažan poticaj, s jačim naglaskom na atraktivnosti i kvaliteti.
- (18) Preporukom Europskog parlamenta i Vijeća od 18. lipnja 2009. o uspostavi Europskog referentnog okvira za osiguravanje kvalitete u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju (EQAVET) ⁽¹⁶⁾ uspostavljen je referentni okvir kako bi se države članice poduprlo u poboljšanju kvalitete njihovih sustava strukovnog obrazovanja i osposobljavanja te kako bi se doprinijelo povećanoj transparentnosti razvoja politika u području strukovnog obrazovanja i osposobljavanja među državama članicama. Tijekom desetgodišnje provedbe EQAVET-a njime su potaknute reforme nacionalnih sustava osiguravanja kvalitete, ali nije znatno doprinio poboljšanju transparentnosti mehanizama osiguravanja kvalitete. Nadalje, uglavnom se primjenjivao u početnom strukovnom obrazovanju i osposobljavanju koje se provodi u školi. Stoga bi okvir za EQAVET-a iz 2009. trebalo uključiti u ovu Preporuku i dodati elemente kojima se uklanjaju nedostaci u njegovoj provedbi u vezi s kvalitetom ishoda učenja, certificiranjem i vrednovanjem, savjetovanjem s dionicima, ulogom nastavnika i predavača, učenjem kroz rad te fleksibilnošću strukovnog obrazovanja i osposobljavanja. Kako bi se poboljšalo uzajamno učenje, povećala transparentnost i dosljednost mehanizama osiguravanja kvalitete u pružanju strukovnog obrazovanja i osposobljavanja te ojačalo uzajamno povjerenje među državama članicama EU-a, trebalo bi u EU-u uvesti istorazinsko vrednovanje osiguravanja kvalitete na razini sustava.
- (19) Cilj Preporuke Europskog parlamenta i Vijeća od 18. lipnja 2009. o uspostavi Europskog sustava bodova strukovnog obrazovanja („ECVET“) ⁽¹⁷⁾ bio je poboljšati priznavanje, prikupljanje i prijenos ishoda učenja, podupiranjem mobilnosti i cjeloživotnog učenja te uspostave EU-ova sustava bodova u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju. Tijekom svoje desetgodišnje provedbe ECVET je uvelike doprinio razvoju kvalitetnijeg iskustva u području mobilnosti upotrebom i dokumentiranjem jedinica ishoda učenja. Međutim, koncept bodova u okviru ECVET-a nije zaživio i ECVET nije doveo do razvoja europskog kreditnog sustava u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju. Stoga bi u ovu Preporuku Vijeća trebalo uključiti ključna načela ECVET-a (npr. jedinice ishoda

⁽¹³⁾ SL C 13, 18.1.2003., str. 2.

⁽¹⁴⁾ SL C 417, 15.12.2015., str. 25.

⁽¹⁵⁾ COM(2016) 381 final.

⁽¹⁶⁾ SL C 155, 8.7.2009., str. 1.

⁽¹⁷⁾ SL C 155, 8.7.2009., str. 11.

učenja) povezana s fleksibilnošću. Alati ECVET-a (npr. sporazum o učenju i memorandum o razumijevanju) za potporu mobilnosti polaznika SOO-a trebali bi se dodatno razvijati u okviru drugih instrumenata EU-a poput onih koji se podupiru u okviru programa Erasmus+. Za strukovne kvalifikacije stečene u obrazovanju nakon srednjoškolskog ili u tercijarnom obrazovanju može se primjenjivati europski sustav prijenosa i prikupljanja bodova koji je već u upotrebi.

- (20) U Preporuci Vijeća od 15. ožujka 2018. o europskom okviru za kvalitetna i učinkovita naukovanja ⁽¹⁸⁾ utvrđeno je 14 ključnih kriterija koje bi države članice i dionici trebali primjenjivati za razvoj kvalitetnog i učinkovitog naukovanja kojim se osigurava razvoj vještina povezanih s poslom i osobni razvoj naučnika.
- (21) CEDEFOP je pratio prioritete dogovorene u zaključcima iz Rige od 22. lipnja 2015. i pritom utvrdio niz područja u kojima su zemlje napredovale s programom modernizacije strukovnog obrazovanja i osposobljavanja, posebno kad je riječ o naukovanju i učenju kroz rad, osiguravanju kvalitete, uspostavi mehanizama za predviđanje potreba za vještinama i savjetodavnih tijela koja uključuju socijalne partnere, povećanju prohodnosti i fleksibilnosti te, u novije vrijeme, većem naglasku na digitalnim vještinama. Međutim, s obzirom na zelenu i digitalnu tranziciju potrebno je znatno proširiti i poboljšati ponudu u području strukovnog obrazovanja i osposobljavanja za mlade i odrasle, uz istodobno povećanje atraktivnosti i kvalitete početnog strukovnog obrazovanja i osposobljavanja.
- (22) Mnoge zemlje pokrenule su inicijative za promicanje izvrsnosti u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju te za bolje povezivanje strukovnog obrazovanja i osposobljavanja s ekosustavima inovacija i vještina. Na temelju tih primjera isprobava se koncept centara izvrsnosti strukovnog obrazovanja i osposobljavanja kako bi postali vrhunske referentne točke za osposobljavanje u specifičnim područjima kad je riječ o početnom osposobljavanju i trajnom usavršavanju i prekvalifikaciji.
- (23) U svojem Mišljenju o budućnosti strukovnog obrazovanja i osposobljavanja donesenom u prosincu 2018. Savjetodavni odbor za strukovno obrazovanje i osposobljavanje (ACVT) iznio je viziju izvrsnog, uključivog i cjeloživotnog strukovnog obrazovanja i osposobljavanja koje odgovara na zahtjeve budućnosti proizišle iz gospodarskih, tehnoloških i društvenih promjena. U Mišljenju je Komisija pozvana da pripremi prijedlog za pojednostavnjenje i konsolidaciju političkog okvira EU-a za strukovno obrazovanje i osposobljavanje, upravljanje njime i postojeće instrumente u obliku sveobuhvatne preporuke Vijeća.
- (24) S obzirom na njezinu neobvezujuću prirodu, ovom Preporukom poštuju se načela supsidijarnosti i proporcionalnosti te bi je trebalo provoditi u skladu s europskim i nacionalnim pravom i praksom. Naime, ovom se Preporukom ne dovodi u pitanje Direktiva 2005/36/EZ ⁽¹⁹⁾ kako je izmijenjena Direktivom 2013/55/EU ⁽²⁰⁾ o priznavanju stručnih kvalifikacija i sustavu automatskog priznavanja koji je u njoj predviđen.

Uzimajući u obzir sljedeću definiciju „strukovnog obrazovanja i osposobljavanja“:

Za potrebe ove Preporuke strukovno obrazovanje i osposobljavanje tumači se kao obrazovanje i osposobljavanje putem kojeg mladi i odrasli stječu znanje, vještine i kompetencije potrebne za određena zanimanja ili općenito na tržištu rada ⁽²¹⁾. Može se pružati u formalnom i neformalnom okruženju, na svim razinama Europskog kvalifikacijskog okvira (EKO), uključujući tercijarno obrazovanje, ako je primjenjivo.

⁽¹⁸⁾ SL C 153, 2.5.2018., str. 1.

⁽¹⁹⁾ Direktiva 2005/36/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 7. rujna 2005. o priznavanju stručnih kvalifikacija (SL L 255, 30.9.2005., str. 22.).

⁽²⁰⁾ Direktiva 2013/55/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 20. studenoga 2013. o izmjeni Direktive 2005/36/EZ o priznavanju stručnih kvalifikacija i Uredbe (EU) br. 1024/2012 o administrativnoj suradnji putem Informativnog sustava unutarnjeg tržišta („Uredba IMI“) (SL L 354, 28.12.2013., str. 132.).

⁽²¹⁾ Na temelju definicije Cedefopa: Europski centar za razvoj strukovnog osposobljavanja: Terminologija europske politike u području obrazovanja i osposobljavanja, 2014.

PREPORUČUJE DRŽAVAMA ČLANICAMA DA:

u skladu s nacionalnim zakonodavstvom i zakonodavstvom Unije, dostupnim resursima, nacionalnim prioritetima i okolnostima, uključujući socioekonomsku situaciju i značajke nacionalnih sustava strukovnog obrazovanja i osposobljavanja, te u uskoj suradnji sa svim relevantnim dionicima:

- a) rade na provedbi politike u području strukovnog obrazovanja i osposobljavanja kojom se:
 - omogućuje mladima i odraslima da steknu znanje, vještine i kompetencije potrebne za napredovanje na tržištu rada i u društvu koji se mijenjaju, da upravljaju oporavkom i pravednom tranzicijom prema zelenom i digitalnom gospodarstvu u doba demografskih promjena i tijekom svih gospodarskih ciklusa,
 - potiče uključivost i jednake mogućnosti te doprinosi postizanju otpornosti, socijalne pravednosti i blagostanja za sve te
 - promiče europske sustave strukovnog obrazovanja i osposobljavanja u međunarodnom kontekstu kako bi bili prepoznati kao svjetska referenca za polaznike strukovnog obrazovanja i osposobljavanja,
- b) pokreću mjere i ulaganja za provedbu te politike u skladu s načelima definiranim u točkama od 1. do 21. u nastavku i
- c) radi na postizanju sljedećih ciljeva ⁽²²⁾ na razini EU-a do 2025., koji su dio relevantnih europskih okvira za praćenje, među ostalim u području obrazovanja i osposobljavanja te socijalne politike i politike zapošljavanja:
 - udio zaposlenih osoba koje su završile strukovno obrazovanje ili osposobljavanje trebao bi iznositi najmanje 82 % ⁽²³⁾,
 - 60 % osoba koje su nedavno završile SOO ima koristi od izloženosti učenju kroz rad tijekom svojeg strukovnog obrazovanja i osposobljavanja ⁽²⁴⁾. Taj se cilj odnosi na sve oblike učenja kroz rad na radnom mjestu, čime će se doprinijeti i povećanim mogućnostima naukovanja koje se mogu poduprijeti Garancijom za mlade,
 - 8 % polaznika SOO-a ima koristi od mobilnosti u svrhu učenja u inozemstvu ⁽²⁵⁾.

Strukovno obrazovanje i osposobljavanje brzo se prilagođava promjenama na tržištu rada

1. U programima strukovnog obrazovanja i osposobljavanja nudi se uravnotežena kombinacija strukovnih vještina, uključujući tehničke vještine, koje su dobro usklađene sa svim gospodarskim ciklusima, radnim mjestima i metodama rada koji se mijenjaju, te ključnih kompetencija ⁽²⁶⁾, uključujući solidne osnovne vještine, digitalne, transverzalne, zelene i ostale životne vještine koje pružaju snažne temelje za otpornost, cjeloživotno učenje, cjeloživotnu zapošljivost, socijalnu uključenost, aktivno građanstvo i osobni razvoj;

⁽²²⁾ Ciljevi su definirani kao prosječne vrijednosti za EU koje države članice trebaju postići zajedno. Prilikom izvješćivanja o napretku u postizanju tih ciljeva, među ostalim, prema potrebi u kontekstu europskog semestra, Komisija bi trebala uzeti u obzir posebnosti različitih nacionalnih sustava i okolnosti. Države članice trebale bi u potpunosti iskoristiti mogućnosti financiranja sredstvima Unije u skladu sa svojim nacionalnim okolnostima, prioritetima i izazovima. Trima kvantitativnim ciljevima ne prejudiciraju se odluke o načinu provedbe instrumenata financiranja Unije u sklopu višegodišnjeg financijskog okvira za razdoblje 2021. – 2027. i instrumenta Next Generation EU.

⁽²³⁾ Time će se obuhvatiti dobna skupina od 20 do 34 godine koja je srednjoškolsko obrazovanje ili obrazovanje poslije srednjoškolskog koje nije tercijarno obrazovanje završila unatrag jedne do tri godine.

⁽²⁴⁾ Time će se obuhvatiti dobna skupina od 20 do 34 godine koja je obrazovanje i osposobljavanje napustila unatrag jedne do tri godine. Pokazatelj će se temeljiti na podacima koji će se prikupljati od 2021. u okviru Ankete o radnoj snazi u Europskoj uniji (EU-LFS), kako je definirano u identifikatoru varijable „HATWORK” u Provedbenoj uredbi Komisije (EU) 2019/2240. To se odnosi na radna iskustva na radnom mjestu u tržišnoj ili netržišnoj jedinici (tj. u poduzeću, državnoj instituciji ili neprofitnoj organizaciji) koja su bila dio kurikuluma formalnog programa koji je doveo do najviše uspješno završene razine obrazovanja. U slučaju ispitanika s više radnih iskustava u obzir bi trebalo uzeti ukupno trajanje svih radnih iskustava. Radna iskustva trebala bi se iskazati u ekvivalentu punog radnog vremena.

⁽²⁵⁾ To će se mjeriti kao udio polaznika koji su sudjelovali u programu mobilnosti u određenoj kalendarskoj godini u odnosu na ukupan broj polaznika koji te godine završavaju SOO. Pokazatelj će se temeljiti na podacima o mobilnosti prikupljenima iz podataka programa Erasmus+ i podacima o osobama koje su završile SOO dobivenima od UNESCO-a, OECD-a i Eurostata. Za dopunu podataka iz programa Erasmus+ mogli bi se upotrebljavati i podaci iz programa mobilnosti nacionalnih tijela, ako su dostupni i isključivo ako su usporedivi s podacima iz programa Erasmus+ te obuhvaćaju trajanje mobilnosti. U slučaju da su podaci nacionalnih tijela uključeni, trebali bi biti prikazani na transparentan način.

⁽²⁶⁾ U Preporuci Vijeća od 22. svibnja 2018. o ključnim kompetencijama za cjeloživotno učenje utvrđene su sljedeće ključne kompetencije: kompetencija pismenosti, kompetencija višejezičnosti, matematička kompetencija te kompetencija u prirodoslovlju, tehnologiji i inženjerstvu, digitalna kompetencija, osobna i socijalna kompetencija te kompetencija učenja kako učiti, kompetencija građanstva, poduzetnička kompetencija te kompetencija kulturne svijesti i izražavanja.

2. Kurikulumi za strukovno obrazovanje i osposobljavanje, ponude programa i kvalifikacije prema potrebi se redovito ažuriraju na temelju informacija o vještinama (npr. sustavi za praćenje osoba s kvalifikacijom, mehanizmi za predviđanje potreba za vještinama, među ostalim na sektorskoj i regionalnoj razini);
3. Pružatelji strukovnog obrazovanja i osposobljavanja imaju, u skladu s nacionalnim kontekstom, odgovarajući stupanj autonomije, fleksibilnosti, potpore i financiranja kako bi svoje ponude za osposobljavanje prilagodili promjenjivim potrebama za vještinama, zelenoj i digitalnoj tranziciji i gospodarskim ciklusima uz istodobno osiguravanje kvalitete;
4. Programi strukovnog obrazovanja i osposobljavanja na svim razinama obuhvaćaju komponente učenja kroz rad, koje su dodatno proširene i na trajno strukovno obrazovanje i osposobljavanje; programi naukovanja⁽²⁷⁾ dodatno su razvijeni kako bi se poboljšale ponude Garancije za mlade⁽²⁸⁾ te dopunjeni odgovarajućom potporom⁽²⁹⁾ i mjerama za stabilizaciju ponude naukovanja te za uklanjanje specifičnih izazova s kojima se suočavaju mala poduzeća; kako bi se u različitim sektorima gospodarstva stvorile mogućnosti učenja kroz rad, poslodavcima bi se mogle pružiti poticajne mjere u skladu s nacionalnim kontekstom;

Fleksibilnost i mogućnosti za napredovanje čine središnju točku strukovnog obrazovanja i osposobljavanja

5. Programi strukovnog obrazovanja i osposobljavanja usmjereni su na polaznika, omogućavaju pristup nastavi u učionici i digitalnom ili kombiniranom učenju, fleksibilne i modularne puteve koji se temelje na priznavanju ishoda neformalnog i informalnog učenja te napredovanje u karijeri i učenju; programi trajnog strukovnog osposobljavanja osmišljeni su tako da se mogu prilagoditi tržištu rada i sektorskim ili individualnim potrebama za savršavanjem ili prekvalifikacijom;
6. Programi strukovnog obrazovanja i osposobljavanja temelje se na modulima ili jedinicama ishoda učenja te postoje mehanizmi vrednovanja koji omogućuju prienos, priznavanje i prikupljanje ishoda učenja pojedinaca s ciljem stjecanja kvalifikacije ili djelomične kvalifikacije, ovisno o nacionalnom kontekstu⁽³⁰⁾; U početnom strukovnom obrazovanju i osposobljavanju glavni je cilj napredovati do cjelovite kvalifikacije.

Strukovno obrazovanje i osposobljavanje pokretač je inovacija i rasta te priprema polaznike za digitalnu i zelenu tranziciju te deficitarna zanimanja

7. Otpornost strukovnog obrazovanja i osposobljavanja postiže se tako da ono postane dio gospodarskih, industrijskih i inovacijskih strategija, među ostalim onih povezanih s oporavkom te zelenom i digitalnom tranzicijom. Stoga je potrebno znatno prilagoditi i/ili proširiti ponudu strukovnog obrazovanja i osposobljavanja, osobito za odrasle, poticanjem stjecanja poduzetničkih, digitalnih i zelenih vještina;
8. Centri izvrsnosti strukovnog obrazovanja i osposobljavanja djeluju kao katalizatori ulaganja u lokalna poduzeća, podupiru oporavak, zelenu i digitalnu tranziciju, europske i regionalne inovacije i strategije pametne specijalizacije, razvoj strukovnog obrazovanja i osposobljavanja, među ostalim na višim razinama kvalifikacija (razinama od 5. do 8. Europskog kvalifikacijskog okvira) u skladu s nacionalnim kontekstom, te pružaju inovativne usluge kao što su klasteri, poduzetnički inkubatori za novoosnovana poduzeća i tehnološke inovacije za MSP-ove, kao i inovativna rješenja za prekvalifikaciju radnika koji bi mogli postati višak;
9. Ustanove za strukovno obrazovanje i osposobljavanje imaju pristup najsuvremenijoj infrastrukturi, uspostavile su strategije digitalizacije⁽³¹⁾ u skladu s nacionalnim kontekstom i uključuju okolišnu i socijalnu održivost u svoje programe i organizacijsko upravljanje, čime doprinose provedbi UN-ovih ciljeva održivog razvoja;

Strukovno obrazovanje i osposobljavanje atraktivan je izbor i temelji se na modernom i digitaliziranom pružanju osposobljavanja/vještina

10. Početno i trajno strukovno obrazovanje i osposobljavanje dio su cjeloživotnog učenja. Poveznice između početnog i trajnog strukovnog obrazovanja i osposobljavanja, općeg obrazovanja i visokog obrazovanja fleksibilne su i prohodne;

⁽²⁷⁾ Kako je utvrđeno u Preporuci Vijeća od 15. ožujka 2018. o europskom okviru za kvalitetna i učinkovita naukovanja.

⁽²⁸⁾ Kako je utvrđeno u Preporuci Vijeća od 22. travnja 2013. o uspostavi Garancije za mlade.

⁽²⁹⁾ To može uključivati centre za osposobljavanje među poduzetima.

⁽³⁰⁾ U skladu s Preporukom Vijeća od 20. prosinca 2012. o vrednovanju neformalnog i informalnog učenja.

⁽³¹⁾ Na primjer, alatom za samoprocjenu SELFIE podupiru se ustanove za strukovno obrazovanje i osposobljavanje u upotrebi digitalnih tehnologija za učinkovito poučavanje i učenje te u jačanju njihove suradnje s poslodavcima u programima učenja kroz rad.

11. Programi strukovnog obrazovanja i osposobljavanja na razinama od 5. do 8. Europskog kvalifikacijskog okvira dodatno se razvijaju kako bi se zadovoljila rastuća potreba za naprednim strukovnim vještinama u skladu s nacionalnim kontekstom;
12. Programi strukovnog obrazovanja i osposobljavanja izvode se u odgovarajućoj kombinaciji otvorenih, digitalnih i participativnih okružja za učenje, uključujući radna mjesta pogodna za učenje, a oslanjaju se na najsuvremeniju i dostupnu infrastrukturu, opremu i tehnologiju te raznovrsne pedagoške pristupe i alate, primjerice simulatore koji se temelje na IKT-u te virtualnu i proširenu stvarnost kojima se povećava dostupnost i učinkovitost pružanja osposobljavanja, među ostalim za mala poduzeća ⁽³²⁾;
13. Nastavnici, predavači i drugo osoblje u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju prolaze početni i trajni profesionalni razvoj kako bi: provodili visokokvalitetno osposobljavanje; poticali tehničke i digitalne vještine i učinkovite inovativne metode osposobljavanja, uključujući poučavanje u virtualnom okružju; s digitalnim alatima za učenje radili u skladu s najsuvremenijom pedagogijom u području strukovnog i digitalnog obrazovanja te u raznolikim i višekulturnim okružjima. Njihove karijere postaju atraktivnije zahvaljujući širim pristupima zapošljavanju, poboljšanim prilikama za razvoj karijere ⁽³³⁾ te pojačanoj suradnji između nastavnika / predavača u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju i poduzeća odnosno drugih radnih mjesta;
14. Strategijama internacionalizacije podupire se strateški pristup međunarodnoj suradnji u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju, među ostalim u pograničnim regijama EU-a. Takvim se strategijama promiču uspješne nacionalne prakse diljem svijeta, a mogu se provoditi na različite načine kao što su mobilnost polaznika i nastavnika/predavača te sudjelovanje i zajednička priprema za međunarodna natjecanja u vještinama;
15. Polaznici i osoblje u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju imaju mogućnost mobilnosti u svrhu učenja, uključujući virtualnu mobilnost, dugoročnu mobilnost i mobilnost u treće zemlje, zahvaljujući primjeni i priznavanju jedinica ishoda učenja i relevantnih europskih alata ⁽³⁴⁾;
16. Jasne i pristupačne informacije o mogućnostima za učenje, razvoj karijere i vrednovanje u cijelom EU-u zajamčene su u okviru visokokvalitetnih usluga u području cjeloživotnog učenja i profesionalnog usmjeravanja, pri čemu se u potpunosti iskorištavaju Europass i druge digitalne usluge;

Strukovno obrazovanje i osposobljavanje promiče jednake mogućnosti

17. Programi strukovnog obrazovanja i osposobljavanja uključivi su i dostupni ranjivim skupinama, kao što su osobe s invaliditetom, niskokvalificirane osobe ili osobe s niskom razinom vještina, manjine, osobe migrantskog podrijetla i osobe s manje mogućnosti zbog zemljopisne lokacije na kojoj se nalaze i/ili nepovoljnog socioekonomskog položaja; Ciljanim mjerama i fleksibilnim oblicima osposobljavanja može se spriječiti rano napuštanje obrazovanja i osposobljavanja te poduprijeti prelazak iz škole na posao;
18. Programi strukovnog obrazovanja i osposobljavanja dostupni su putem digitalnih platformi za učenje, uz potporu alata, uređaja i internetske veze, posebno za ranjive skupine i ljude u ruralnim i udaljenim područjima;
19. Ciljanim mjerama promiče se rodna ravnoteža u tradicionalno „muškim” ili „ženskim” zanimanjima te se zajedno nastoje ukloniti rodni stereotipi i druge vrste stereotipa;

Strukovno obrazovanje i osposobljavanje temelji se na kulturi osiguravanja kvalitete

20. Europski referentni okvir za osiguravanje kvalitete (okvir EQAVET), kako je opisan u Prilogu II., primjenjuje se u nacionalnim sustavima osiguravanja kvalitete za početno i trajno strukovno obrazovanje i osposobljavanje; obuhvaća strukovno obrazovanje i osposobljavanje u svim okružjima za učenje (kao što su učenje u školi i učenje kroz rad, uključujući programe naukovanja) i sve vrste učenja (digitalno, u učionici ili kombinirano) koje izvode javni i privatni pružatelji usluga te se temelji na skupu indikativnih deskriptora i zajedničkih referentnih pokazatelja za osiguravanje kvalitete strukovnog obrazovanja i osposobljavanja koji se primjenjuju i na razini sustava i na razini pružatelja usluga, u skladu s nacionalnim kontekstom, kako je navedeno u Prilogu II.;

⁽³²⁾ Oni nadalje mogu uključivati suradničko poučavanje, interdisciplinarno učenje i učenje na temelju projekata, nove organizacijske metode u ustanovama za osposobljavanje i poduzećima te umjetnu inteligenciju.

⁽³³⁾ To može obuhvaćati različite načine za napredovanje u karijeri, priznavanje prethodnog stručnog iskustva, nastavnike/predavače koji drže kombiniranu nastavu u skladu s nacionalnim kontekstom.

⁽³⁴⁾ Na primjer, predloži za memorandum o razumijevanju i sporazum o učenju.

21. Nacionalna referentna točka za osiguravanje kvalitete u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju i dalje okuplja sve relevantne dionike na nacionalnoj i regionalnoj razini kako bi mogla:
- poduzimati konkretne inicijative za provedbu i daljnji razvoj okvira EQAVET,
 - obavješćivati i mobilizirati u provedbi okvira EQAVET širok raspon dionika, uključujući centre izvrsnosti strukovnog obrazovanja i osposobljavanja
 - podupirati samoevaluaciju kao komplementarno i djelotvorno sredstvo osiguravanja kvalitete koje omogućuje mjerenje uspjeha i utvrđivanje područja za poboljšanje, među ostalim u pogledu digitalne spremnosti sustava i ustanova za strukovno obrazovanje i osposobljavanje,
 - aktivno sudjelovati u europskoj mreži za osiguravanje kvalitete u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju,
 - dostavljati ažurirani opis nacionalnih mehanizama osiguravanja kvalitete na temelju okvira EQAVET,
 - sudjelovati u istorazinskom vrednovanju ⁽³⁵⁾ osiguravanja kvalitete na razini EU-a kako bi se povećala transparentnost i dosljednost mehanizama osiguranja kvalitete te kako bi se ojačalo povjerenje među državama članicama;

Provedba na nacionalnoj razini

Preporučuje se da države članice poduzmu mjere za provedbu te politike na nacionalnoj razini, zajedno sa socijalnim partnerima i drugim relevantnim dionicima. Pritom bi trebale:

22. podupirati održiva partnerstva za upravljanje strukovnim obrazovanjem i osposobljavanjem, u skladu s nacionalnim kontekstom i, prema potrebi, putem javno-privatnih partnerstava; uključiti socijalne partnere i sve relevantne dionike, uključujući ustanove za strukovno obrazovanje i osposobljavanje, industrije i poduzeća svih veličina, javne i privatne službe za zapošljavanje, nastavnike i predavače u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju te njihove predstavnike, posrednička tijela kao što su industrijske, trgovačke i obrtničke komore, stručne i sektorske organizacije, nacionalne koordinate provedbe Garancije za mlade, ESF i ostale inicijative EU-a, sektor informacijskih tehnologija, centre izvrsnosti strukovnog obrazovanja i osposobljavanja, klastere, organizacije polaznika i roditelja te lokalna, regionalna i nacionalna tijela; promicati takva partnerstva na regionalnoj i sektorskoj razini;
23. na najbolji način upotrebljavati europske alate za transparentnost kao što su Europski kvalifikacijski okvir, Europski sustav prijenosa i prikupljanja bodova (ECTS), Europass i klasifikacija europskih vještina, kompetencija, kvalifikacija i zanimanja (ESCO), olakšavati automatsko uzajamno priznavanje kvalifikacija i ishoda razdoblja učenja u inozemstvu ⁽³⁶⁾, omogućiti polaznicima korištenje različitim značajkama Europassa (npr. bilježenje svojeg iskustva, vještina i kvalifikacija u internetskom profilu koji služi za profesionalno usmjeravanje, iskustvo mobilnosti, dobivanje digitalno potpisanih kvalifikacija i primanje prijedloga te traženje mogućnosti za učenje i posao, kvalifikacije, vrednovanje, priznavanje itd.);
24. na najbolji mogući način iskorištavati fondove i instrumente Europske unije kojima se podupiru reforme i/ili ulaganja u strukovno obrazovanje i osposobljavanje, među ostalim u vezi s digitalizacijom i održivošću okoliša, kao što su Next Generation EU (Mehanizam za oporavak i otpornost, REACT-EU), Europski socijalni fond+, instrument SURE, Europski fond za regionalni razvoj, InvestEU, Erasmus+, Obzor Europa, Interreg, Digitalna Europa, mehanizam za pravednu tranziciju i Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj te Fond za modernizaciju; poticati daljnja ulaganja javnog i privatnog sektora u strukovno obrazovanje i osposobljavanje;
25. oslanjajući se na relevantne postojeće nacionalne mehanizme i financijske okvire, definirati mjere koje je potrebno poduzeti za provedbu ove Preporuke na nacionalnoj razini u roku od 18 mjeseci od njezina donošenja i pratiti njihovu provedbu, među ostalim dodjelom nacionalnih sredstava prema potrebi na nacionalnoj razini i sa snažnim naglaskom na uključivanju digitalizacije i okolišne održivosti u cijeli sektor strukovnog obrazovanja i osposobljavanja, uzimajući u obzir nadležnost/autonomiju ustanova za obrazovanje i osposobljavanje u skladu s nacionalnim kontekstom.

⁽³⁵⁾ Istorazinsko vrednovanje vrsta je dobrovoljnog uzajamnog učenja kojim se nastoji doprinijeti poboljšanju i transparentnosti mehanizama osiguranja kvalitete na razini sustava koji ne dovode do akreditacije, na temelju posebne metodologije koju će razviti Europska mreža za osiguravanje kvalitete u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju.

⁽³⁶⁾ U skladu s Preporukom Vijeća od 26. studenoga 2018. o promicanju automatskog uzajamnog priznavanja kvalifikacija visokog obrazovanja i srednjoškolskog obrazovanja i osposobljavanja te ishoda razdoblja učenja u inozemstvu.

POZDRAVLJA NAMJERU KOMISIJE DA, POŠTUJUĆI SUPSIDIJARNOST:

provodi politiku Unije u području strukovnog obrazovanja i osposobljavanja kojom se podupire djelovanje država članica, što uključuje:

26. osiguravanje djelotvornog upravljanja politikama EU-a za strukovno obrazovanje i osposobljavanje putem tripartitnog Savjetodavnog odbora za strukovno obrazovanje i osposobljavanje na temelju kontinuiranog programa rada i u suradnji s ravnateljima za strukovno obrazovanje i osposobljavanje ⁽³⁷⁾, predstavnicima polaznika i pružateljima strukovnog obrazovanja i osposobljavanja;
27. osiguravanje toga da se politika EU-a za strukovno obrazovanje i osposobljavanje u potpunosti odražava u provedbi europskog plana oporavka, europskog zelenog plana i nove industrijske strategije za Europu, strategije za mala i srednja poduzeća za održivu i digitalnu Europu te da čini dosljedan i usklađen dio Programa vještina za Europu za održivu konkurentnost, socijalnu pravednost i otpornost, Akcijskog plana za digitalno obrazovanje, sveukupnog europskog okvira za suradnju u području obrazovanja i osposobljavanja te europskog prostora obrazovanja;
28. daljnje pružanje potpore strukturnim reformama u vezi s naukovanjem putem službe za potporu naukovanju i novi poticaj Europskom savezu za naukovanje u sinergiji s Garancijom za mlade; postupno širenje usluga potpore za strukovno obrazovanje i osposobljavanje u suradnji s CEDEFOP-om;
29. razmatranje koncepta i upotrebe mikrokvalifikacija, među ostalim u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju, zajedno s državama članicama i relevantnim dionicima, među ostalim u kontekstu savjetodavne skupine EQF-a, kako je predloženo u Programu vještina za Europu;
30. podupiranje cilja postupne uspostave i razvoja europskih platformi centara izvrsnosti strukovnog obrazovanja i osposobljavanja te razmatranje europskih temeljnih strukovnih profila zajedno s državama članicama i relevantnim dionicima, kao dijela platforme Europass i, po mogućnosti, dopunjenih strukovnim digitalnim sadržajem razvijenim u okviru europskih alata za transparentnost, s ciljem olakšavanja mobilnosti polaznika i radnika te transparentnosti i priznavanja kvalifikacija;
31. podupiranje kvalitativne i učinkovite digitalizacije pružanja strukovnog obrazovanja i osposobljavanja u školi i kroz rad promicanjem upotrebe europskih okvira kompetencija ⁽³⁸⁾ i alata za samoprocjenu ⁽³⁹⁾ te istraživanje izvedivosti provedbe ankete na razini EU-a za škole za strukovno obrazovanje i osposobljavanje;
32. jačanje Europskog saveza za naukovanje i Koalicije za digitalne vještine i radna mjesta, kako je najavljeno u Programu vještina za Europu;
33. promicanje sustavâ europskog strukovnog obrazovanja i osposobljavanja u međunarodnom kontekstu kako bi bili prepoznati kao globalne referentne točke za polaznike u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju, među ostalim podupiranjem internacionalizacije sustavâ strukovnog obrazovanja i osposobljavanja, i u pogledu zemalja kandidatkinja za članice EU-a i zemalja europskog susjedstva, u suradnji s Europskom zakladom za osposobljavanje (ETF), organiziranjem natjecanja u vještinama i komunikacijskim kampanjama usmjerenima na povećanje atraktivnosti i ugleda SOO-a te pružanjem jednostavnog pristupa informacijama o SOO-u i povezanim prilikama za razvoj karijere oslanjajući se na značajke Europassa i dodatno ih razvijajući;
34. suradnju s međunarodnim organizacijama, posebno s OECD-om, Međunarodnom organizacijom rada, UNESCO-om i Svjetskom bankom, u području strukovnog obrazovanja i osposobljavanja.
35. podupiranje nastojanja država članica u provedbi ove Preporuke, jačanje kapaciteta ustanova za strukovno obrazovanje i osposobljavanje, uključujući njihovu digitalizaciju i okolišnu održivost, te promicanje istraživanja u SOO-u i na nacionalnoj razini i na razini EU-a s pomoću sredstava iz relevantnih fondova i programa Unije (Next Generation EU (Mehanizam za oporavak i otpornost, REACT-EU), Europski socijalni fond+, SURE, Europski fond za regionalni razvoj, InvestEU, Erasmus+, Obzor Europa, Interreg, Digitalna Europa, Mehanizam za pravednu tranziciju, Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj i Fond za modernizaciju);

⁽³⁷⁾ Ravnatelje za strukovno obrazovanje i osposobljavanje imenuju države članice.

⁽³⁸⁾ Kao što su Okvir digitalnih kompetencija za građane (DigComp), Okvir digitalnih kompetencija za nastavno osoblje (DigCompEdu) i Okvir digitalnih kompetencija za organizacije (DigCompO).

⁽³⁹⁾ Kao što je SELFIE.

36. osiguravanje kvalitativnog i kvantitativnog praćenja u skladu sa zajedničkim ciljevima definiranim u ovoj Preporuci, kao i drugim relevantnim podacima, uključujući podatke o ulaganjima, i upotreba tih podataka za europski semestar i relevantne europske okvire za praćenje i izvješćivanje te izvješćivanje Vijeća o provedbi Preporuke svakih pet godina oslanjajući se na podatke dostupne na nacionalnoj i europskoj razini te godišnje praćenje koje provodi CEDEFOP.

Ovom se Preporukom zamjenjuje Preporuka Europskog parlamenta i Vijeća od 18. lipnja 2009. o uspostavi Europskog referentnog okvira za osiguravanje kvalitete u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju (EQAVET) i Preporuka Europskog parlamenta i Vijeća od 18. lipnja 2009. o uspostavi Europskog sustava bodova strukovnog obrazovanja (ECVET).

Sastavljeno u Bruxellesu 24. studenoga 2020.

Za Vijeće
Predsjednik
M. ROTH

PRILOG I.

Relevantni akti Unije u području vještina, obrazovanja i osposobljavanja

- (1) Preporuka Vijeća od 28. lipnja 2011. o politikama za smanjenje ranog napuštanja školovanja ⁽¹⁾.
- (2) Preporuka Vijeća od 20. prosinca 2012. o vrednovanju neformalnog i informalnog učenja ⁽²⁾.
- (3) Zajedničko izvješće Vijeća i Komisije za 2015. godinu o provedbi strateškog okvira za europsku suradnju u području obrazovanja i osposobljavanja (ET 2020.) – Novi prioriteti za europsku suradnju u području obrazovanja i osposobljavanja ⁽³⁾.
- (4) Preporuka Vijeća od 19. prosinca 2016. o oblicima usavršavanja: nove prilike za odrasle ⁽⁴⁾.
- (5) Preporuka Vijeća od 22. svibnja 2017. o Europskome kvalifikacijskom okviru za cjeloživotno učenje i o stavljanju izvan snage Preporuke Europskog parlamenta i Vijeća od 23. travnja 2008. o uspostavi Europskoga kvalifikacijskog okvira za cjeloživotno učenje ⁽⁵⁾.
- (6) Preporuka Vijeća od 20. studenoga 2017. o praćenju osoba s kvalifikacijom ⁽⁶⁾.
- (7) Odluka (EU) 2018/646 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. travnja 2018. o zajedničkom okviru za pružanje boljih usluga za vještine i kvalifikacije (Europass) i o stavljanju izvan snage Odluke br 2241/2004/EZ ⁽⁷⁾.
- (8) Preporuka Vijeća od 22. svibnja 2018. o ključnim kompetencijama za cjeloživotno učenje ⁽⁸⁾.
- (9) Zaključci Vijeća o napretku prema viziji europskog prostora obrazovanja ⁽⁹⁾.
- (10) Preporuka Vijeća od 26. studenoga 2018. o promicanju automatskog uzajamnog priznavanja kvalifikacija visokog obrazovanja i srednjoškolskog obrazovanja i osposobljavanja te ishoda razdoblja učenja u inozemstvu ⁽¹⁰⁾.
- (11) Zaključci Vijeća o provedbi Preporuke Vijeća o oblicima usavršavanja: nove prilike za odrasle ⁽¹¹⁾.
- (12) Rezolucija Vijeća o daljnjem razvoju europskog prostora obrazovanja u cilju podupiranja sustava obrazovanja i osposobljavanja okrenutih budućnosti ⁽¹²⁾.
- (13) Zaključci Vijeća o ekonomiji dobrobiti ⁽¹³⁾.
- (14) Komunikacija Komisije naslovljena „Godišnja strategija održivog rasta 2020.” ⁽¹⁴⁾.

⁽¹⁾ SL C 191, 1.7.2011., str. 1.

⁽²⁾ SL C 398, 22.12.2012., str. 1.

⁽³⁾ SL C 417, 15.12.2015., str. 25.

⁽⁴⁾ SL C 484, 24.12.2016., str. 1.

⁽⁵⁾ SL C 189, 15.6.2017., str. 15.

⁽⁶⁾ SL C 423, 9.12.2017., str. 1.

⁽⁷⁾ SL L 112, 2.5.2018., str. 42.

⁽⁸⁾ SL C 189, 4.6.2018., str. 1.

⁽⁹⁾ SL C 195, 7.6.2018., str. 7.

⁽¹⁰⁾ SL C 444, 10.12.2018., str. 1.

⁽¹¹⁾ SL C 189, 5.6.2019., str. 23.

⁽¹²⁾ SL C 389, 18.11.2019., str. 1.

⁽¹³⁾ 13432/19.

⁽¹⁴⁾ COM(2019) 650 final.

PRILOG II.

Okvir EQAVET

Dio A. Indikativni deskriptori EQAVET-a

U ovom prilogu predlažu se indikativni deskriptori s ciljem pružanja podrške državama članicama i pružateljima strukovnog obrazovanja i osposobljavanja, kako to smatraju primjerenim, pri provedbi okvira EQAVET. Strukturirani su prema fazama ciklusa kvalitete: *Planiranje – provedba – vrednovanje– preispitivanje*. Mogu se primijeniti i na početno i na trajno strukovno obrazovanje i osposobljavanje te se primjenjuju na sva okružja za učenje: učenje u školi i učenje kroz rad, uključujući programe naukovanja.

Kriteriji kvalitete	Indikativni deskriptori na razini sustava SOO-a	Indikativni deskriptori na razini pružatelja SOO-a
Planiranje se temelji na strateškoj viziji koja je zajednička relevantnim dionicima, a uključuje jasne ciljeve, mjere i pokazatelje.	<p>Ciljevi SOO-a opisani su srednjoročno i dugoročno te povezani s europskim ciljevima i ciljevima održivog razvoja, uzimajući u obzir pitanja okolišne održivosti.</p> <p>Socijalni partneri i svi drugi relevantni dionici sudjeluju u utvrđivanju ciljeva SOO-a na različitim razinama.</p> <p>Ciljevi se utvrđuju i prate s pomoću posebnih pokazatelja (kriteriji uspješnosti).</p> <p>Uspostavljeni su mehanizmi i postupci za utvrđivanje potreba za osposobljavanjem na tržištu rada i u društvu.</p>	<p>Ciljevi SOO-a na europskoj, nacionalnoj i regionalnoj razini odražavaju se u lokalnim ciljnim vrijednostima koje određuju pružatelji SOO-a.</p> <p>Jasni ciljevi i ciljne vrijednosti utvrđeni su i prate se te su osmišljeni programi za njihovo postizanje.</p> <p>Kontinuirano savjetovanje sa socijalnim partnerima i svim drugim relevantnim dionicima odvija se kako bi se utvrdile posebne lokalne potrebe / potrebe pojedinaca.</p> <p>Odgovornosti u upravljanju kvalitetom i razvoju jasno su dodijeljene.</p> <p>Osoblje je od početka uključeno u planiranje, među ostalim u pogledu unapređenja kvalitete.</p>
	<p>Osmišljena je politika informiranja kojom se osigurava optimalno objavljivanje kvalitativnih rezultata/ishoda u skladu s nacionalnim/regionalnim zahtjevima u pogledu zaštite podataka.</p> <p>Utvrđeni su standardi i smjernice za priznavanje, vrednovanje i certificiranje kompetencija pojedinaca.</p> <p>Kvalifikacije SOO-a opisane su ishodima učenja.</p> <p>Uspostavljeni su mehanizmi za osiguravanje kvalitete izrade programa, vrednovanja i preispitivanja kvalifikacija.</p> <p>Programi SOO-a osmišljeni su tako da omogućuju fleksibilne načine učenja i brzu prilagodbu promjenjivim potrebama tržišta rada.</p>	<p>Pružatelji planiraju inicijative za suradnju s relevantnim dionicima.</p> <p>Relevantni dionici sudjeluju u postupku analize lokalnih potreba.</p> <p>Pružatelji SOO-a imaju uspostavljen jasan i transparentan sustav osiguravanja kvalitete.</p> <p>Osmišljene su mjere za osiguravanje usklađenosti s pravilima o zaštiti podataka.</p>

Kriteriji kvalitete	Indikativni deskriptori na razini sustava SOO-a	Indikativni deskriptori na razini pružatelja SOO-a
Planovi provedbe osmišljeni su uz savjetovanje s dionicima i uključuju jasna načela.	<p>Planovi provedbe uspostavljeni su u suradnji sa socijalnim partnerima, pružateljima SOO-a i drugim relevantnim dionicima na različitim razinama.</p> <p>Planovi provedbe uključuju razmatranje potrebnih resursa, kapaciteta korisnika te alata i smjernica nužnih za potporu.</p> <p>Osmišljene su smjernice i standardi za provedbu na različitim razinama. Te smjernice i standardi uključuju vrednovanje, priznavanje i certificiranje kvalifikacija.</p> <p>Planovi provedbe uključuju posebnu potporu za stručno usavršavanje nastavnika i predavača, među ostalim za digitalne vještine i okolišnu održivost.</p>	<p>Sredstva su na odgovarajući način interno usklađena/dodijeljena s ciljem postizanja ciljeva utvrđenih u planovima provedbe.</p> <p>Relevantna i uključiva partnerstva, uključujući ona između nastavnika i predavača, jasno se podupiru kako bi se provele planirane mjere.</p> <p>U strateškom planu za razvoj kompetencija osoblja ističe se potreba stručnog usavršavanja nastavnika i predavača.</p> <p>Osoblje redovito pohađa programe stručnog usavršavanja i razvija suradnju s relevantnim vanjskim dionicima, što pomaže u izgradnji kapaciteta, unapređenju kvalitete i povećanju uspješnosti.</p>
	<p>Odgovornosti pružatelja SOO-a u postupku provedbe jasno su opisane i transparentne.</p> <p>Razvijen je nacionalni i/ili regionalni okvir za osiguravanje kvalitete koji uključuje smjernice i standarde kvalitete na razini pružatelja SOO-a radi promicanja stalnog poboljšanja i samoregulacije.</p>	<p>Programi pružatelja SOO-a omogućuju polaznicima da postignu očekivane ishode učenja i uključe se u proces učenja.</p> <p>Pružatelji SOO-a vode računa o potrebama pojedinaca za učenjem upotrebom pristupa usmjerenog na polaznika, koji polaznicima omogućuje postizanje očekivanih ishoda učenja.</p> <p>Pružatelji SOO-a promiču inovacije u metodama poučavanja i učenja, u školi i na radnom mjestu, uz upotrebu digitalnih tehnologija i alata za učenje putem interneta.</p> <p>Pružatelji SOO-a upotrebljavaju valjane, točne i pouzdane metode za vrednovanje ishoda učenja pojedinaca.</p>
Vrednovanje ishoda i procesa redovito se provodi s pomoću mjerenja.	<p>Osmišljena je metodologija vrednovanja koja obuhvaća unutarnje i vanjsko vrednovanje.</p> <p>Sudjelovanje dionika u postupku praćenja i vrednovanja dogovoreno je i jasno opisano.</p> <p>Nacionalni/regionalni standardi i postupci za poboljšanje i osiguravanje kvalitete relevantni su i razmjerni potrebama sektora.</p> <p>U sustavima se provodi samovrednovanje te unutarnje i vanjsko preispitivanje, prema potrebi.</p>	<p>Samovrednovanje/samoevaluacija provodi se periodično u okviru nacionalnih i regionalnih propisa/okvira ili na inicijativu pružatelja SOO-a, a obuhvaća digitalnu spremnost i okolišnu održivost ustanova za SOO.</p> <p>Vrednovanje i preispitivanje obuhvaćaju postupke i rezultate/ishode obrazovanja i osposobljavanja, uključujući ocjenu zadovoljstva polaznika te uspješnost i zadovoljstvo osoblja.</p>

Kriteriji kvalitete	Indikativni deskriptori na razini sustava SOO-a	Indikativni deskriptori na razini pružatelja SOO-a
	<p>Provode se sustavi ranog upozoravanja.</p> <p>Primjenjuju se pokazatelji uspješnosti.</p> <p>Provodi se relevantno, redovito i dosljedno prikupljanje podataka kako bi se mjerio uspjeh i utvrdila područja u kojima su potrebna poboljšanja. Osmišljene su odgovarajuće metodologije prikupljanja podataka, npr. upitnici i pokazatelji/parametri.</p>	<p>Vrednovanje i preispitivanje uključuju prikupljanje i upotrebu podataka te odgovarajuće i djelotvorne mehanizme za uključivanje unutarnjih i vanjskih dionika.</p> <p>Provode se sustavi ranog upozoravanja.</p>
Preispitivanje	<p>Postupci, mehanizmi i instrumenti za provođenje preispitivanja definiraju se i upotrebljavaju radi poboljšanja kvalitete ponude na svim razinama.</p> <p>Postupci se redovito preispituju te se smišljaju akcijski planovi za promjene. Sustavi se u skladu s tim prilagođavaju.</p> <p>Informacije o ishodima vrednovanja javno su dostupne.</p>	<p>Prikupljaju se povratne informacije polaznika o njihovim iskustvima učenja te o okruženju za učenje i poučavanje. Povratne informacije daju i nastavnici, predavači i svi ostali relevantni dionici, a sve to čini temelj za odlučivanje o daljnjem djelovanju.</p> <p>Informacije o ishodima preispitivanja dostupne su širokoj javnosti.</p> <p>Postupci povezani s povratnim informacijama i preispitivanjem dio su strateškog procesa učenja u organizaciji, podupiru razvoj visokokvalitetne ponude i poboljšavaju mogućnosti za polaznike.</p> <p>O rezultatima/ishodima postupka vrednovanja raspravlja se s relevantnim dionicima te se izrađuju odgovarajući akcijski planovi.</p>

Dio B. Referentni skup pokazatelja EQAVET-a

U ovom se odjeljku predlaže niz referentnih pokazatelja koji se mogu upotrebljavati za potporu vrednovanju i poboljšanju kvalitete nacionalnih/regionalnih sustava SOO-a i/ili pružatelja SOO-a pri provedbi okvira EQAVET.

Pokazatelj	Vrsta pokazatelja	Svrha politike
Glavni pokazatelji za osiguravanje kvalitete		
Broj 1		
<p>Relevantnost sustava osiguravanja kvalitete za pružatelje SOO-a:</p> <p>a) udio pružatelja SOO-a koji primjenjuju interne sustave osiguravanja kvalitete utvrđene zakonom/na vlastitu inicijativu</p> <p>b) udio akreditiranih pružatelja SOO-a</p>	<p>Pokazatelj konteksta/ inputa</p>	<p>Promicati kulturu poboljšanja kvalitete na razini pružatelja SOO-a</p> <p>Povećati transparentnost kvalitete osposobljavanja</p> <p>Poboljšati uzajamno povjerenje u području osposobljavanja</p>
Broj 2		
<p>Ulaganje u stručno usavršavanje nastavnika i predavača:</p> <p>a) udio nastavnika i predavača koji sudjeluju u daljnjem stručnom usavršavanju</p>	<p>Pokazatelj inputa/ procesa</p>	<p>Promicati preuzimanje odgovornosti nastavnika i predavača u procesu razvoja kvalitete SOO-a</p>

Pokazatelj	Vrsta pokazatelja	Svrha politike
b) iznos uložених sredstava, uključujući sredstva za digitalne vještine		Poboljšati prilagodljivost SOO-a promjenjivim potrebama tržišta rada Povećati individualnu izgradnju kapaciteta učenja Poboljšati postignuća polaznika

Pokazatelji ostvarenja kvalitativnih ciljeva politike SOO-a

Broj 3

Stopa sudjelovanja u programima SOO-a: broj sudionika u programima SOO-a ⁽¹⁾ prema vrsti programa i pojedinačnim kriterijima ⁽²⁾	Pokazatelj inputa/ procesa/ostvarenja	Prikupiti osnovne informacije o privlačnosti SOO-a na razini sustava SOO-a i na razini pružatelja SOO-a Usmjeriti potporu kako bi se povećao pristup SOO-u, među ostalim za skupine u nepovoljnom položaju
---	--	---

Broj 4

Stopa završetka programa SOO-a: broj osoba koje su uspješno završile/napustile programe SOO-a, prema vrsti programa i pojedinačnim kriterijima	Pokazatelj procesa/ ostvarenja/ishoda	Prikupiti osnovne informacije o obrazovnim postignućima i kvaliteti procesa osposobljavanja Izračunati stope napuštanja školovanja u odnosu na stopu sudjelovanja Poduprijeti uspješan završetak kao jedan od glavnih ciljeva kvalitete SOO-a Podupirati prilagođeno osposobljavanje, uključujući osposobljavanje skupina u nepovoljnom položaju
---	--	---

Broj 5

Stopa zapošljavanja po završetku programa SOO-a: a) odredište polaznika SOO-a u određenom trenutku nakon završetka osposobljavanja prema vrsti programa i pojedinačnim kriterijima ⁽³⁾ b) udio zaposlenih polaznika u određenom trenutku nakon završetka osposobljavanja prema vrsti programa i pojedinačnim kriterijima	Pokazatelj ishoda	Podupirati zapošljivost Poboljšati prilagodljivost SOO-a promjenjivim potrebama tržišta rada Podupirati prilagođeno osposobljavanje, uključujući osposobljavanje skupina u nepovoljnom položaju
---	-------------------	---

⁽¹⁾ Za početno strukovno osposobljavanje: polaznik se računa kao sudionik tek nakon razdoblja od šest tjedana osposobljavanja. Za cjeloživotno učenje: postotak stanovništva upisan u formalne programe SOO-a.

⁽²⁾ Osim osnovnih informacija o spolu i dobi, mogu se primijeniti i drugi socijalni kriteriji, npr. osobe koje rano napuštaju školovanje, najviši stupanj obrazovanja, migranti, osobe s invaliditetom, trajanje nezaposlenosti.

⁽³⁾ Za početno strukovno osposobljavanje: uključujući informacije o odredištu polaznika koji su napustili program osposobljavanja.

Pokazatelj	Vrsta pokazatelja	Svrha politike
Broj 6		
Primjena stečenih vještina na radnom mjestu: a) informacije o zanimanju prikupljene od pojedinaca nakon završetka osposobljavanja prema vrsti osposobljavanja i pojedinačnim kriterijima b) stopa zadovoljstva pojedinaca i poslodavaca u pogledu stečenih vještina/kompetencija	Pokazatelj ishoda (kombinacija kvalitativnih i kvantitativnih podataka)	Povećati zapošljivost Poboljšati prilagodljivost SOO-a promjenjivim potrebama tržišta rada Podupirati prilagođeno osposobljavanje, uključujući osposobljavanje skupina u nepovoljnom položaju
Informacije o kontekstu		
Broj 7		
Stopa nezaposlenosti (*) prema pojedinačnim kriterijima	Pokazatelj konteksta	Pozadinske informacije za donošenje politika na razini sustava za SOO
Broj 8		
Raširenost ranjivih skupina: a) postotak sudionika u SOO-u koji su klasificirani kao pripadnici skupine u nepovoljnom položaju (u definiranoj regiji ili gravitacijskom području) prema dobi i spolu b) stopa uspješnosti skupina u nepovoljnom položaju prema dobi i spolu	Pokazatelj konteksta	Pozadinske informacije za donošenje politika na razini sustava za SOO Podupirati pristup SOO-u za skupine u nepovoljnom položaju Podupirati prilagođeno osposobljavanje skupina u nepovoljnom položaju
Broj 9		
Mehanizmi za utvrđivanje potreba za osposobljavanjem na tržištu rada: a) informacije o mehanizmima uspostavljenima radi utvrđivanja promjenjivih potreba na različitim razinama b) dokazi o upotrebi takvih mehanizama i njihovoj djelotvornosti	Pokazatelj konteksta/ inputa (kvalitativne informacije)	Poboljšati prilagodljivost SOO-a promjenjivim potrebama tržišta rada Podupirati zapošljivost
Broj 10		
Programi kojima se promiče bolji pristup SOO-u i pružaju smjernice (potencijalnim) polaznicima SOO-a: a) informacije o postojećim programima na različitim razinama b) dokaz njihove djelotvornosti	Pokazatelj procesa (kvalitativne informacije)	Povećati pristup SOO-u, među ostalim za skupine u nepovoljnom položaju Pružanje smjernica (potencijalnim) polaznicima u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju Podupirati prilagođeno osposobljavanje

(*) Definicija Međunarodne organizacije rada: pojedinci u dobi od 15 do 74 godine koji aktivno traže posao i spremni su započeti s radom.